

Roller og samspill

*«En selvstendig, effektiv og
nyskapende kommunesektor»*

Hvordan skal dere jobbe videre med det dere hørte på innsparingsrunden?

1. Deltakelse i nettverk og samlinger

1. Det er uproblematisk at både folkevalgte og administrasjon deltar sammen i nasjonale læringsarenaer.

2. Lokale arbeidsgrupper

1. Kommuner kan etablere grupper for felles refleksjon og oppfølging av læringsnettverket.
2. Gruppene bør ha et klart lærings- og utviklingsformål, ikke beslutningsmyndighet.

3. Rettslige avgrensninger

1. Blir gruppene mer faste og jobber med konkrete, politiske saker, kan de anses som folkevalgte organer etter kommuneloven.
2. Da utløses krav til møteoffentlighet, protokoll og formell oppnevning.

4. Anbefaling

1. Vær tydelig på at gruppene har et refleksjonsformål, ikke beslutnings- eller saksforberedende rolle.
2. Bruk de folkevalgte organene som dere har.

Oppgave 8: Se tilbake på gårdsdagen

Hvordan jobber vi videre med det vi hørte på innsparingsrunden?

- X
- X
- X
- X

Program 24. april 2025

Fokus på roller og samspill

- 8.00   Tilbakeblikk på gårsdagen
Lederskap i kommunal sektor v. Martin Skramstad og Dag-Henrik Sandbakken, KS
- 9.00   **Samspill mellom folkevalgte og lokalsamfunnet** v. Martin og Dag-Henrik
Dialog med likesinnede i andre kommuner
- 10.20 -
10.45   Pause
- 10.45   **Godt samspill mellom politikk og administrasjon** v. Martin og Dag-Henrik
- 11.40   **Sparring med annen kommune**
Veien videre
- 13.00   Vel hjem med lunsj to go (sandwich)

Ledelse i omstilling

Lederskap i kommunal sektor

Noen ting må fungere

- Avklart og greit forhold mellom de folkevalgte
- Avklart forhold mellom politikk og administrasjon
- De gode klarer også å samarbeide med innbyggerne

Folkevalgt lederskap i praksis

Sette de store sakene på dagsorden

Finne omforente løsninger

Få aksept for valgte løsninger

Stå i stormen

Foto: Siv Dolmen

De folkevalgtes roller

Ordføreren som bindeledd

- Være ordfører for hele kommunestyret
- Legge til rette for folkevalgt lederskap, sette opp sakslista, møteleder
- Leder av den politiske arenaen
- Viktig kulturbygger og rollemodell

Hva er viktig for kommunedirektøren og administrasjonen?

- Å sørge for at sakene er godt opplyst
- Å plassere større saker i et årshjul som er kjent for alle
- Å gi tydelig informasjon til kommunestyret
- Å gi tydelig og god informasjon til innbyggerne

En må snakke sammen!

Foto: Fauske kommune

Samtale mellom ordfører og kommunedirektør i Nesbyen

Samspillet mellom de folkevalgte

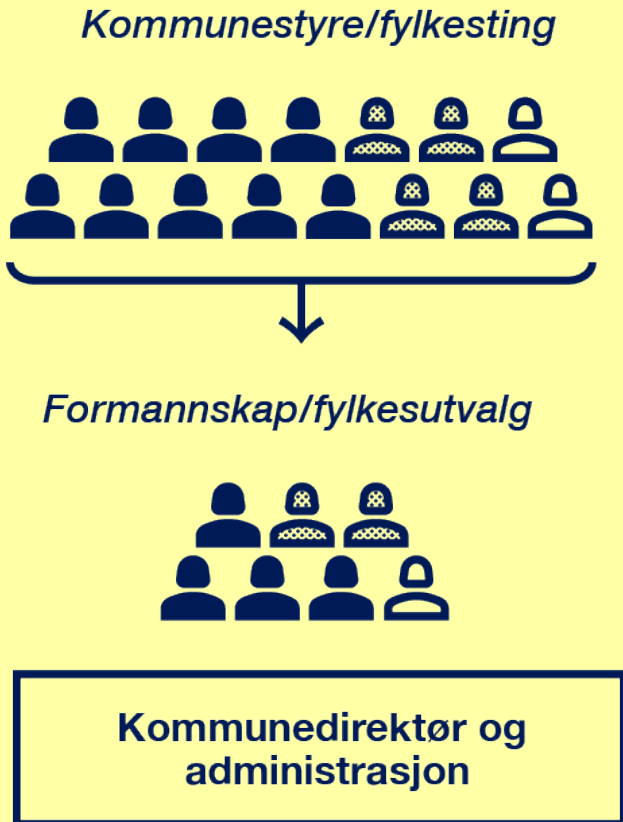

Kulturen i kommunestyret

En god kultur er viktig for et godt lokaldemokrati

En god kultur er også avgjørende for et godt samspill mellom de folkevalgte og med administrasjonen, men også for kommunens omdømme.

Formannskapsmodellen

- **Ideal: Kompromiss og enighet**
- **Formannskapet speiler kommunestyrets sammensetning**
- **Kommunedirektøren er ansvarlig for å utrede saker**

Hva kan påvirke kulturen i kommunestyret?

- Rolleklarhet
- Politisk klima
- Informasjon
- Ordfører/møtelederens rolle
- Politisk organisering
- Fysiske rammer
- Saksbehandlingsregler i folkevalgte organer

23 ~ 27

Foto: Siv Dolmen

Hva bør kommunestyret være ekstra oppmerksomme på?

- Å ha respekt for hverandre
- Å holde seg til saken
- Å gi rom for god humor
- Å diskutere sak og ikke person
- Å gi berettiget ros
- Å la alle slippe til
- Å søke kompromisser i store saker
- Andre forhold?

Samspillet med lokalsamfunnet

Hvorfor innbyggerdeltakelse?

- Demokrati
  - at innbyggere kan delta, er i seg selv et formål
- Informasjon
  - for bedre beslutninger
- Forankring og tillit
  - ved å lytte, ta hensyn til, beslutte
- Læring
  - ut fra ønsker og behov, og for å foreta prioriteringer

Nye tider, nytt tankesett?

- Hva er realistisk med de ressursene vi har?
  - Må vi justere forventningene våre?
- Hvordan får vi forståelse for vanskelige beslutninger?
- Hvordan vil det påvirke dialogen med lokalsamfunnet?
- Være ærlige om hva som venter oss

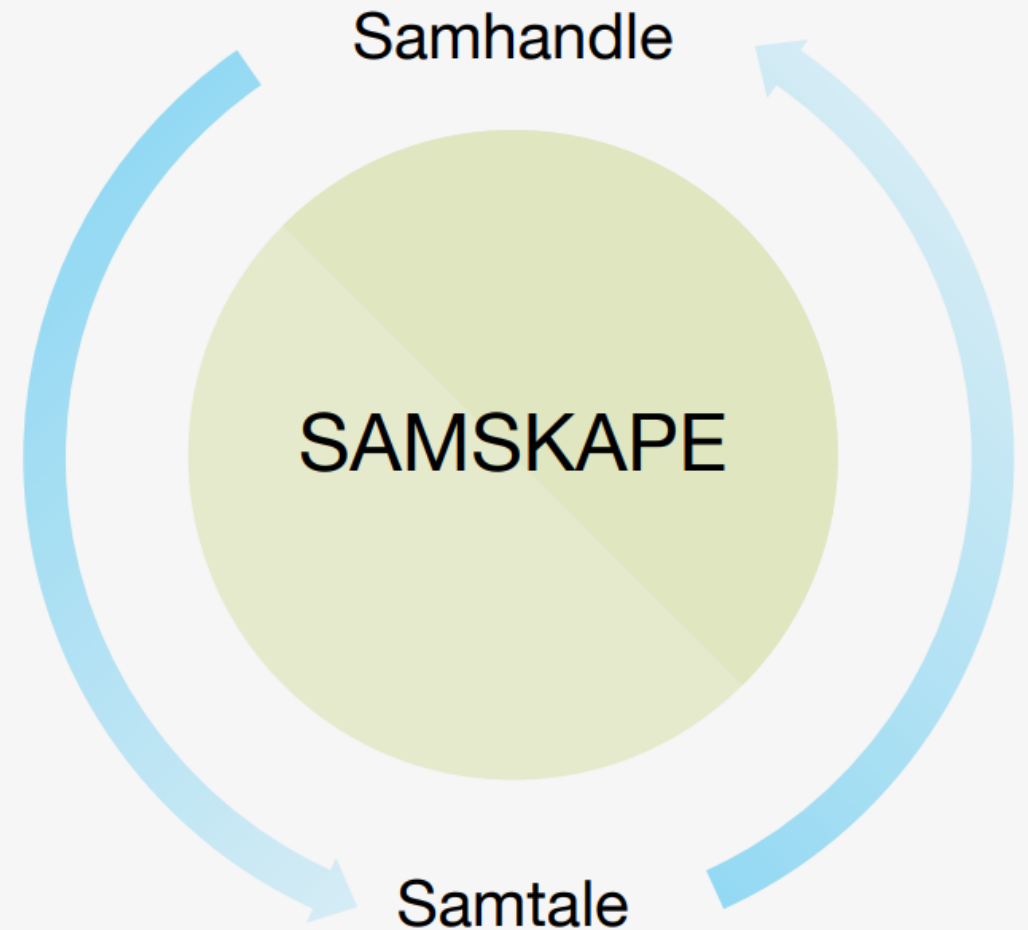
23 ~ 27

Å jobbe sammen

- Dere er ikke alene om å skape et godt lokalsamfunn!
- Men dere som folkevalgte sitter med beslutningsmyndigheten og ansvaret
- Samskaping er ikke et mål, men en betegnelse på en praksis

23 ~ 27

Kilde: KS og USN

Innbyggermedvirkning

Hvem, hva, hvorfor og hvordan, og ikke minst når?

Legge til rette slik at
rådene blir i stand til å gi
kommunestyret gode råd!

Samspill mellom folkevalgte og lokalsamfunnet

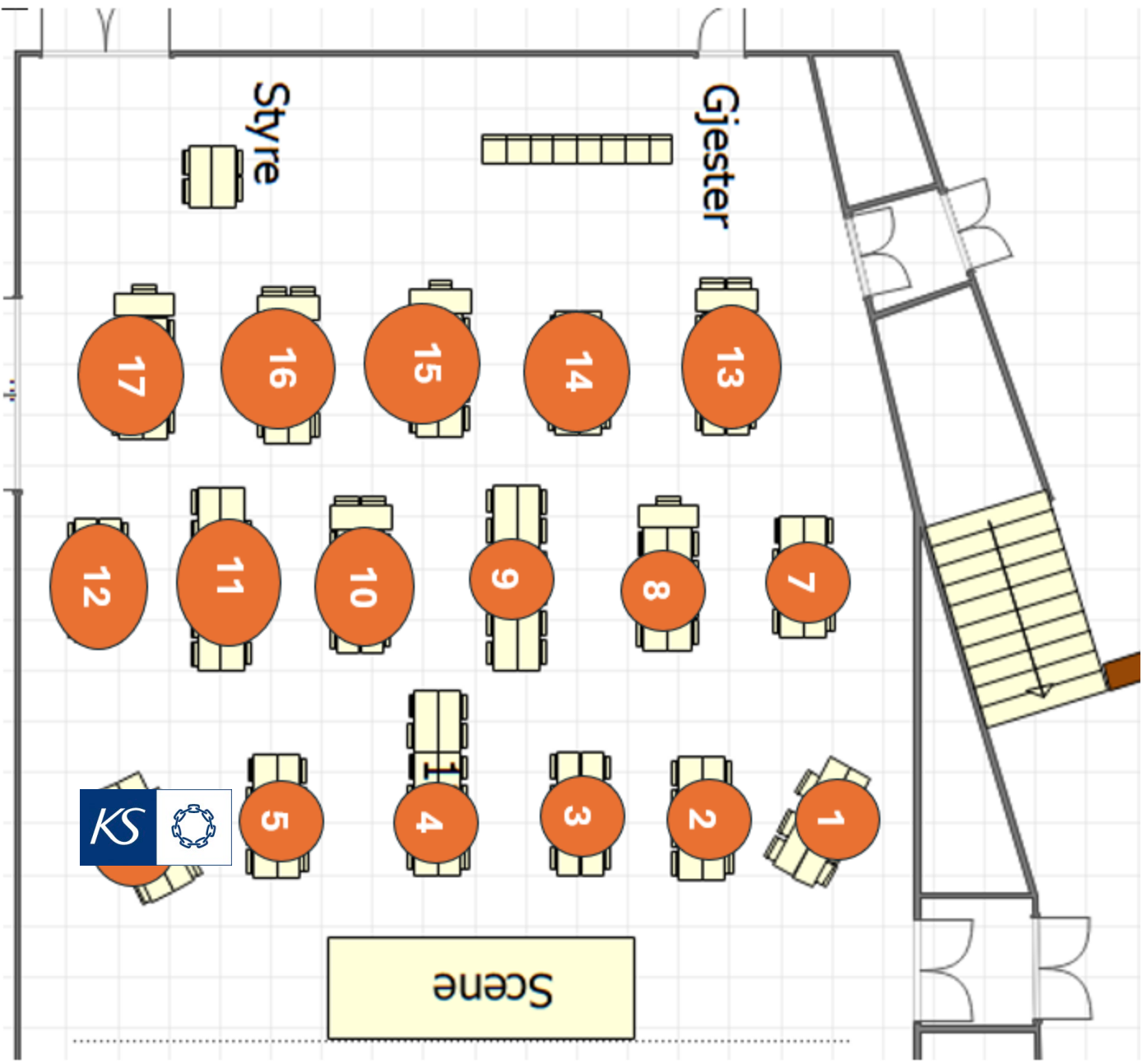
Administrasjonen:

- Hvordan kan administrasjonen legge til rette for et godt folkevalgt lederskap?
- Hvordan kan vi skape aksept i lokalsamfunnet for endringer?

Folkevalgte:

- Hvordan kan vi samarbeide i kommunestyret for å finne omforente løsninger i den situasjonen vi er i nå?
- Hvordan kan vi skape aksept i lokalsamfunnet for endringer?

Den med lengst hår sørger for at alle stemmer blir hørt.

Oppgave 9: Samspillet mellom folkevalgte og lokalsamfunnet:
Hvordan skal vi samhandle i vår kommune for å lykkes med nødvendige endringer?
Hva tar vi med oss videre fra gruppedialogen?

Folkevalgte

- Xx
- Xx
- Xx
- Xx

Administrasjonen

- Xx
- Xx
- Xx
- Xx

20 minutter

Prosjektleder sørger for at alle stemmer blir hørt.

Pause til 10.40 – husk å sjekke ut og betale
hotellregning 😊

Et godt samspill mellom politikk og administrasjon

Ett lag med felles oppdrag – ulike roller

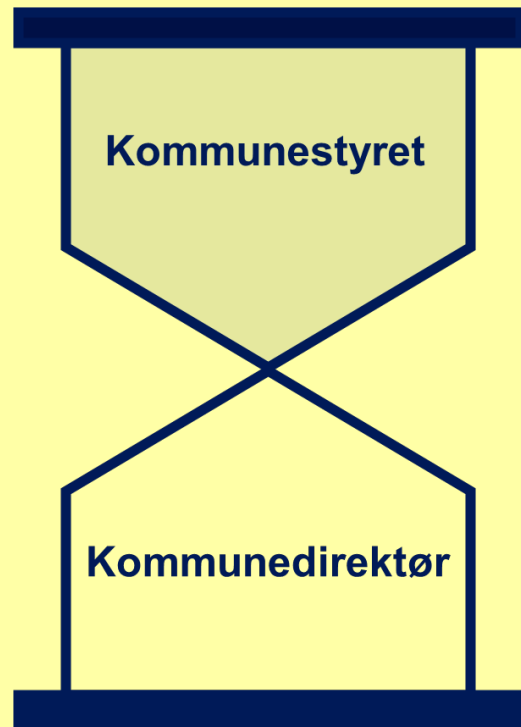
Folkevalgte og administrasjonen må spille på lag for å løse kommunens samfunnsoppdrag.

Et godt samspill krever gjensidig respekt og aksept for hverandres roller. Tillit er helt sentralt.

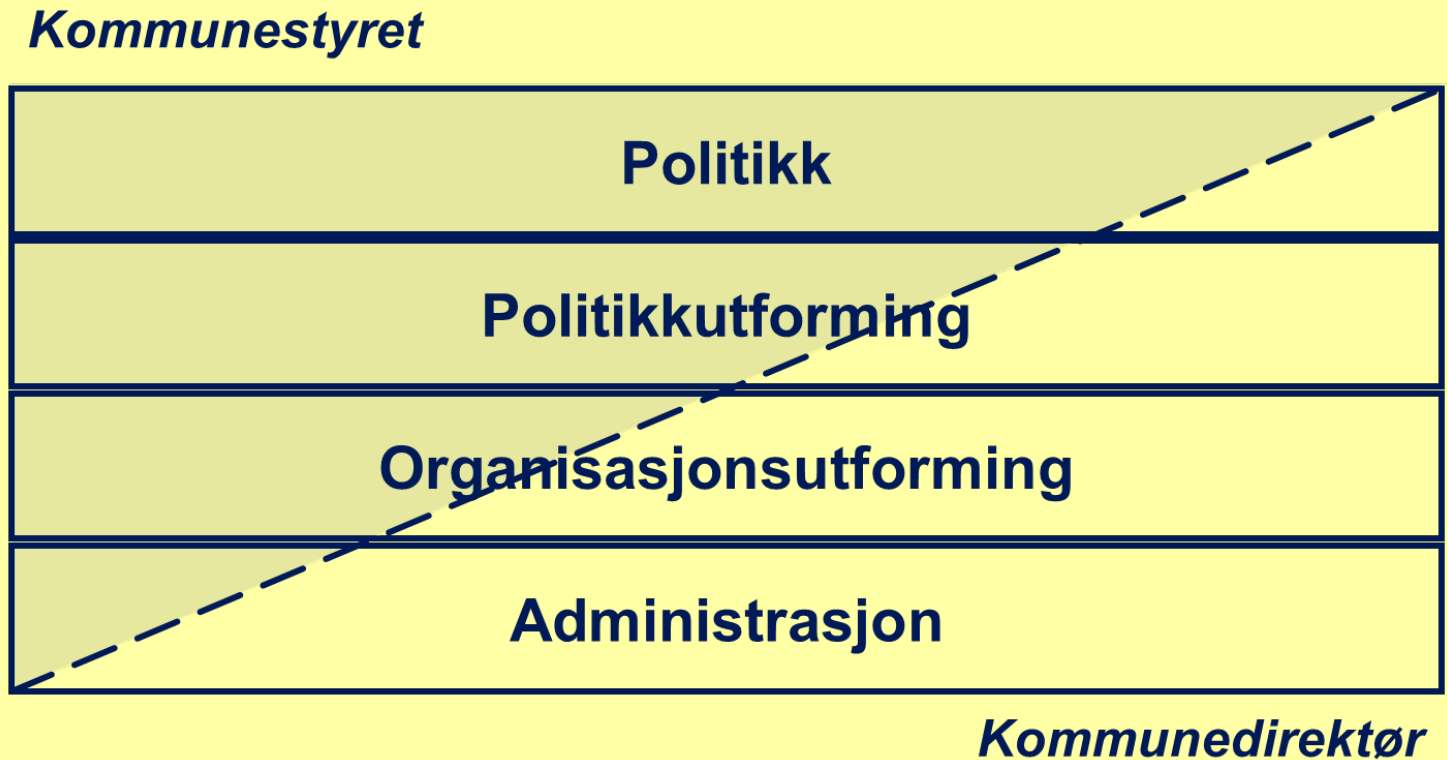
Spill hverandre gode!

Skillet mellom politikk og administrasjon

Ansvaret er tydelig i loven

Rollefordelingen må avklares

Eksempel på årshjul for arbeidet med budsjett og økonomiplan

Behandling i parti formannskap og kommunestyre, i grupper, eventuell innbyggermedvirkning, behandling

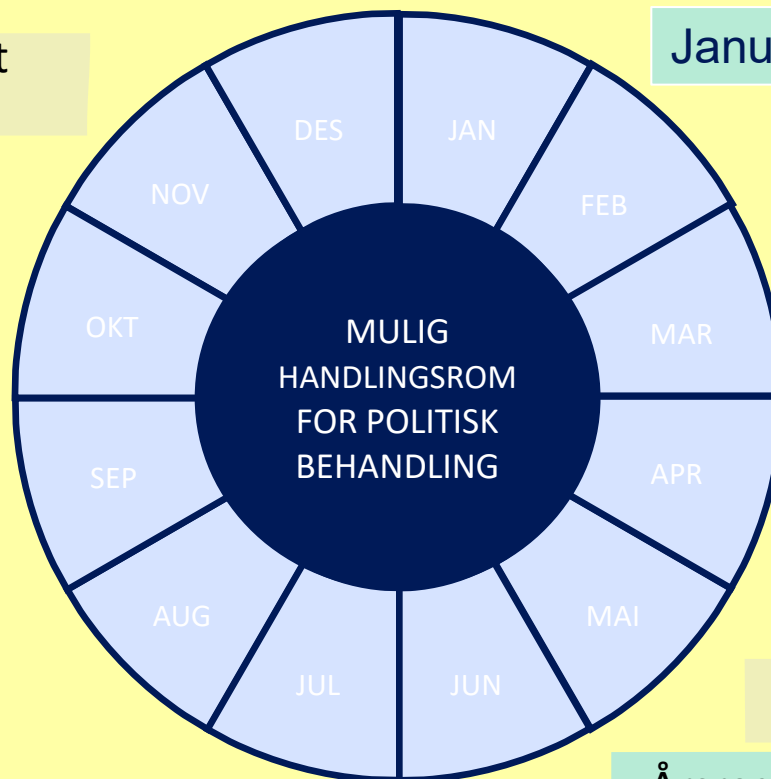
31/12: Frist for behandling av økonomiplan og årsbudsjett

Kommunedirektøren legger frem sitt forslag til budsjett/økonomiplan

Januar: Vedta et årshjul

Statsbudsjettet

01/09: Tertialrapportering

April: Dialogkonferanse

01/05: Tertialrapportering

Kommuneproposisjonen

Årsregnskap og årsberetning vedtas innen 31/6

Vedta føringer for arbeidet med neste års budsjett før sommeren

Ordføreren som bindeledd

- Være ordfører for hele kommunestyret
- Legge til rette for folkevalgt lederskap, sette opp sakslista, møteleder
- Leder av den politiske arenaen
- Viktig kulturbygger og rollemodell

Kommunedirektøren som bindeledd

- Oversetterrolle
- Faglig autoritet vs. politisk lojalitet
- Informere
- Legge til rette for folkevalgt lederskap
- Synliggjøre handlingsrommet for de folkevalgte

Politiske og administrative dilemmaer

- Administrasjonen skal forstå politikk, men ikke være politikere
- Administrasjonen kan ha mye definisjonsmakt
- Folkevalgte skal ha god nok kunnskap om saker, men ikke for tett på
- Det politiske skjønnnet kan avvike fra de faglige vurderingene
- Hva er det beste faglige rådet, eller er det innbakt litt politisk skjønn?

Oppgave 10: Samspill mellom politikk og administrasjon – TILBAKE 11.30

- Hvilke refleksjoner har vi på bakgrunn av innlegget?
- Hva blir viktig å snakke om på temadagen i kommunestyret?

Noter ned sentrale punkter i drøftingen:

- X
- X
- X
- X

20 minutter

Prosjektleder sørger for at alle
stemmer blir hørt.

To kommuner møtes. Dere presenterer for hverandre

Drøft:

- Hvem er vi?
- Våre økonomiske situasjon (kort oppsummert)
- Hva tar vi med oss fra denne samlingen?

- Bord 1: Levanger – Røros
- Bord 9: Nesbyen – Steinkjer
- Bord 13: Kautokeino – Rennebu
- Rom 2a: Holtålen – Kåfjord
- Bord 17: Tingvoll – Åsnes
- Baren: Indre Fosen – Os – Røyrvik
- Bord 6: Eidskog – Sør-Varanger
- Rom 1a: Hareid - Vadsø

40 minutter

10 minutter til presentasjon fra hver kommune med utgangspunkt i punktene til venstre.

Ordfører/kommunedirektør fører ordet

Resten av tiden brukes til spørsmål/svar/diskusjon

Oppgave 12: FOLKEVALGTE: Oppfølgingspunkter på basis av samlingen – noe som skal bringes tilbake til kommunestyret, andre organer?

- X
- X
- X
- X
- X

Oppgave 12: ADMINISTRASJON: Oppfølgingspunkter på basis av samlingen

Hvilke skritt, tiltak, aktiviteter?	Hvordan gjør vi det?	Hvem har ansvaret?	Hvem må involveres?	Når skal det være ferdig?